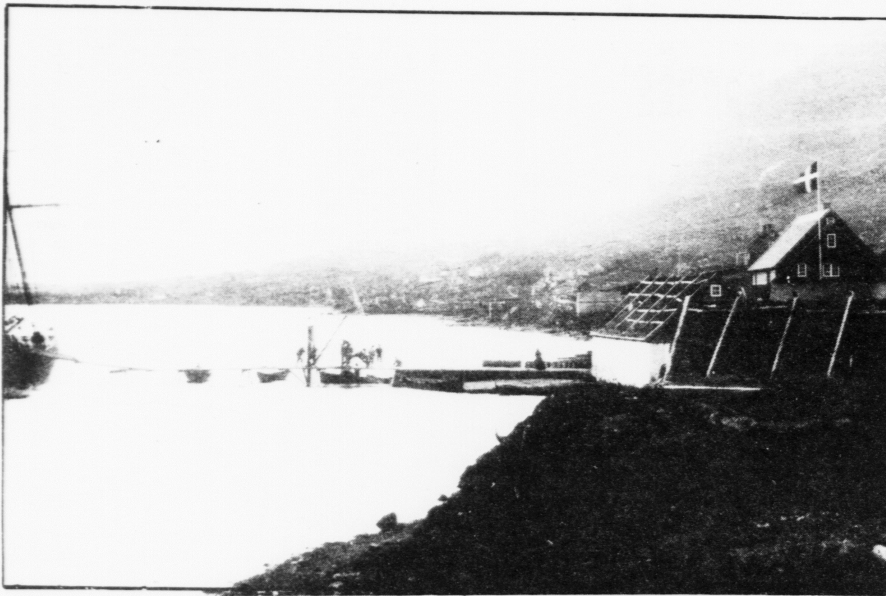

Tvörligt var at lossa aðrenn keiinn kom.

"Grátt útyvir grátt"

Áhugaverð bók um Klaksvíkar kommunu har serliga verður greitt frá tá stóra kaj vað bygd og elverkið á Strond

Yvirskrifin til hesa grein kann tykjust eitt sindur misvísandi. Tí einasta eg veruliga havi at filast at hesi bók er framúr vánaliga repro myndarbeiðið, sum Norðlýsið hevur staðið fyri. Sjálvt býrádsformaðurin Óli Heinesen hevur fingið huldumannalit hóast tað finnst hundradtals "knallskarpar" myndir av honum.

Tað ber til at bera yvir við, at eldri myndir ikki hava góða myndagóðsku, men nýggjar myndir eiga at standa klárar, við tí framkomnu prenttøkni vit ídag eiga.

Men aftur til innihaldið í bókini, tí tað er hóast alt tað, ið eigur at telja mest. Í 1989 kundu Klaksvíkin halda áttati ára hátíðarhald sum keypstaður og í hesum sambandi avgjörði býráðið at geva ein bókling um Klaksvíkina.

Talan er ikki um søguna hjá Klaksvíkini sum heild, men heldur um brot úr henni. Ritstjórnin hevur valt at útgjeva tvær hendingar, sum fingu stóra ávirkan á menningina í Klaksvík. Fyrra hendingin var byggingin av nýggja elverkinum við Stóra og seinna er um fyrstu havnabyggingina í Klaksvík.

Robert Joensen, sum eigur eina sera síðsøgu kára hond, hevur savnað tilfarið saman um hesi bæði arbeiði og hann hevur serliga nýtt gerðabøkurnar hjá kommununi sum keldu.

TUNGUR BURÐUR

"Tann 19 juni 1917 var sóknarstýrisfundur heima hjá sýslumanninum í Klaksvík. -Allir fimmm limirnir vóru á fundi. Til staðar var eisini Clausen, verkfr. av verjuskipinum "Beskytteren"

"Hesin var umboð fyri verkfrøðingafyrirøkuna hjá Fr. H. Krebs í Keypmannahavn. Einmælt varð samtykt at gera sáttmála við Krebs um at gera uppskot til eitt elverk. Sáttmálin varð gjørdur liðugur og undirskrivaður."

So ganga 11 ár við drúgvum tingingum. Krebs ger kostnaðarætlan og kommunan roynir at fáa fígging. Vit skriva nú 14. august 1928 og aftur er fundur í sóknarstýrinum.

"Fundur varð hildin, har allir sóknarstýrslimirnir vóru á fundi eins og Krebs, sum var komin úr Keypmannahavn fyri at samráðast um vatnorku-útyggingina við Stóra.

"Við øllum atkvøðum varð viðtikið at byrja byggingina eftir teimum projekturnum, sum Krebs hevði gjørt viðvíkjandi útygging við Stóra. Tveir av stýrinum vórðu valdir at fara til tingingar við lögtingið um hetta mál."

15 januar 1931 lýstu gøtuljósinu fyrri fyrstu ferð í Ánunum og í Klaksvík. Nakrir byrjunartrupuleikar tóku seg upp, men vunnid var á hesum, tá um eitt ár var gingið.

FRÁ TEYMI TIL BRÚV

Áðrenn bryggjur vóru gjørdar í Klaksvík lógu skipini fyrri teym á vanni. Í 1910 hevur kommunan fingið lögtingsløyvi at læna 5000 krónur til tvær botnetur "muringar" tvørturum vanna, og í september hetta ár keypir Klaksvíka Kommuna úr Leith 300 favnar av ketu 1 7/8 tumma. Sóknarstýrið setti jarnsmiðin Th. Askham í Havn at skipa fyrri at fáa keturnar lagdar um vanna og at fáa teymarnar við øllum tilhoyri gjørdar.

Seinni komu fleiri ketur tvørturum vanna. Men, tvörligt var at hava skipini liggjandi fyrri teym. Øll útgørd mátti flytast við

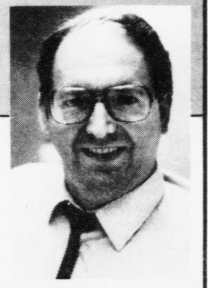
báti umborð og eisini var neyðugt at flyta fiskin í land við báti. Tí ynsktu klaksvíksingar eina góða bryggju.

Í 1935 fóru klaksvíksingar undir havnabyggingina og hendan var liðug tvey ár seinni. Keiinn við havnaplássu og øllum tilhoyri kostaði tilsamans 840.000 krónur.

Hesi bæði søgubrotini úr Klaksvíkar søgu eru áhugaverð og lættliga lýst. Tey koma at standa væl í eini komandi klaksvíksøgu. Bókin hevur eisini mynd av sóknarstýrslimunum frá 1908 og fram til dagin í dag, nú teir eita býráðslimur.

jústinus.

útværps- og sjónværpsummæli

Johan Samuelsen
skrivur

Heidi og børnini

Havi fyrr nevnt tann stóra týðning, barnasendingarnar hava bæði í útvarpi og sjónvarpi, og at serlig ábyrgd hvílir á herðunum á teimum, sum leggja hesar sendingar til rættis. Útvarpið liggur sum oftast væl á takinum — fólkinu, ið har skipa fyrri, leggja sær nær at velja hóskaði tilfar, sum børnunum dámar at lurta eftir, hóast tilfitt tilfar mangan ikki er so lætt at fáa hendur á á færoyskum. Samstundis, sum talað verður til børnini (og ikki niður til!), so royna tey, ið har starvast, at vanda sær um málið, og er hetta eisini alneyðugt at hava í huga dag og dagliga, tá ein veit, at tað eru viðkvæmu barnasálirnar, ið sita og lýða á.

Men tíverri kunnu vit ikki siga tað sama um SvF. Har eru børnini við sviðsøð. Nú eru tey aftur farin at senda filmin um Heidi og fjallaabban fyrri 2. ella 3. ferð? Og ikki verður sendið ein liðug fyrrrenn á ólavssøku, so um onkur børn enn eru eftir í Føroyum, sum av onkrari lagnari orsök ikki hava sæð hesa sendið, so koma tey hóast alt ivaleyst at missa tráðin, um ikki av øðrum orsökum, so av árstíðini, vit stævna fram ímóti.

Nei, her er tíverri talan um at útfylla tíðina í Barnaletunni, heldur enn at geva børnum okkara ein harðliga tiltongdan tíma á færoyskum í sjónvarpinum. Heiðifilmurin er so tugdur og tanlaður, at havnarbørnini ivaleyst leypa upp um har garðurin er lægstur og snara yvir á aðra rás, meðan bygðarbørnini fara beina leið í videohandilin eftir øðrum tilfari.

Gaman, at Zacharias er vorðin troystur av at gera barnasendingar upp í røkur, men her má so ein avloysari finnast — SvF kann ikki sleppa børnum okkara soleiðis upp á fjall.

Fyri fyrstu ferð var ítalskur fjólbólur á skránni í SvF sunnudagin. Filmsupptøkunum stendur ítalska rásin RAI fyrri, meðan ljóðið verður samsent við TV2 úr Odense. Frálík loysn, og tað riggaði bara væl. Aftur hevur fjólbólurin vunnið ein fjölmiðlasigur, og hesaferð er tað, sum sent verður, onki

minni enn úr heimsins bestu og harðastu fjólbóltskapping, úr sjálvum »styvjalandinum«. Har er loyvt hvørjum liði at hava 3 útlendskar leikarar við, og ger hetta sjálvandi sitt til, at leikdyggin verður so góð, sum hon er. Vit søu Milan og Fiorentina leika í vakra Firenze, so lögdi tað ljóðar í grímdarregni. Men hóast umstøðurnar ikki vóru av teimum bestu, so var stuttligt at siggja hvussu snildisliga leikur fór fram — serliga tá havt verður í huga, tað sum vit higartil hava havt høvi til at siggja av útlendskum fjólbóti, nevniliga eingilskan fjólbóti, við teirra mangan einstáttaða og troystandi »kick and run« fjólbóti — tá var hetta ítalska fjólbóltspælið, merkt av heitu lyndiseykkennum suðurlendinga, nakað heilt annað.

Og meðan eg eri við ítróttin, so kann eg ikki lata vera við at nevna Tóru við Keldu, okkara frálíka svimjara, sum ikki fekk minni enn 4 gullmerki í Malmö Open í svimjing fyrri brekað. Hesi tíðindi í fjölmiðlunum gleddu mangan færoying, og einki var meira rimiligt, enn at vörpini bæði skiftu orð við hesa blíðu og fyrikomandi gentuna aftan á lokna kapping — takk fyrri tað, og hjartaliga tillukku, Tóra.

Og so var raðsendingin sunnukvøld »Spurvaeyga« komin at enda. Hon var so svensk, sum hon kundi vera tað — ofta verður litið sagt, sera langt millum orðini og ikki so litið rá í stóðum — alt so nær veruleikanum sum gjørligt — onkur vil ivaleyst siga ov nær!

Men tað, sum eg ætlaði at vísa á her, tað var meistarliga umsetingin, sum Brynhild Thomsen hevði gjørt fyrri SvF í hesum sambandi. Málið var avgjört livandi og natúrligt. Her var samljóð millum svenska tálumálið, og tað sum stóð at lesa á færoyskum á skiggið. Latid Brynhild endiliga fáa høvi til at halda fram við hesum neyðuga arbeiði færoyskum máli at gagni. Nakað annað er so tað, um tað er neyðugt at umseta svenska talu til færoyskt?